

¡Ja está apunt d' aná á sarau
 aquesta nena encisera!
 Sols espera
 per marxar, que surti un pau
 que pagui la fartanera.

La epidemia periodística

Laltre dia vaig tenir ocasió de parlar ab un estranger sobre las cosas d' Espanya y ferem petar xerrada llarga sobre las ventajas é inconvenients de nostra gent y 'ls costats lletjos y bonichs de la nació ibérica.

Una de las cosas de que 's mostrá mes admirat lo meu interlocutor, fou de la premsa espanyola y sobre tot de la barcelonina.

—Podéu envanirvos—va dirme—de tenir los periódichs mes baratos y mes extensos del mon. Jo á Paris estich acostumat als grans rotatius francesos que tiran centenars de mils d' exemplars y valen la majoria deu centims de franch y alguns quinze, ab preus de subscripció que varian desde dos á quatre franchs mensuals. Los periódichs de cinch centims son escassos y sols se salvan ab tiratjes de dos milions com lo *Petit Journal* ó de mitj milló com lo *Journal* ó *La Dépêche*.

Ara, en quant als diaris de una pesseta al més, com vostres *Noticiero*, *Publicidad*, *Vanguardia*, *Veu y Noticias*, allí no 's coneixen. A part d' aixó, aquets periódichs de cinch centims se salvan gracias á que sa gran circulació consent tarifas d' anuncis altíssimas en comparació de las vostras, puig no crech que vostres anunciants paguin á cinch y á deu franchs ratlla.

—¡Cá! molt al contrari—vaig contestarli. Nostres diaris cobran desde deu centims fins á pesseta la línea.

—Rahó de més,—va respóndrem—Per aixó dich que la vostra premsa es admirable. Comenséu per tenir lo diari á cinch centims de peseta, que avuy son tres centims de franch ó poch més. Vos serveixen la subscripció á casa per una pesseta al més, qu' avuy es poch més de seixanta centims de franch. Y además d' aixó, encara las empresas periodísticas vos fan regalos al mes, al mitj any ó á la anyada. ¡Aixó es extraordinari!

—Si senyor, es extraordinari—vaig contestarli—E's uns regalan llibres, els altres estampas, cromos y paletas; altres han arriuat fins á las lliuras de xocolata y als cortes de vestit.

—¿Voleu dirme, donchs, quant tiran los vostres diaris, per permètres tals esplendidesas?

—Prompte está comptat. . ¿Quant tira *La Dépêche* de Toulouse, capital de tercer ordre de Fransa?

— Uns quatre cents mil.

—Donchs tots los diaris de Madrit, los de Barcelona, Valencia, Sevilla y Saragossa y tots los demás d' Espanya plegats, ab prou feynas arivan á n' aquesta xifra. Si vol que li concreti, per los que á Barcelona pertoca, vagi sumant salvo *error ú omisión*. *Vanguardia* 25.000; *Noticias* 20.000; *Publicitat* 17.000 entre dugas edicions; *Noticiero* 13.000 entre dugas edicions; *Veu* 9000 entre dugas; *Diluvio* 8000; *Brusi* 5000; *Patria* 3000 y 'ls demás varian de 1500 á 150 exemplars. Aixó per lo que toca als diaris.

—Donchs aquí teniu lo motiu de la meva estranyesa y aixó us esplicarà perquè 'm faig creus de que tingueu un sol diari que s' agi anti. Las máquinas, lo paper y las tintas ho paguen al mateix preu que

'ls extrangers, teniu una subscripció equivalent á la centésima part y no obstant donéu los diaris moltíssim més barato. ¿Voleu explicarme aquest miracle?

—Ab molt gust. Aquí 'ls periódichs son negocis ruinosos. Comensa 'l poble per no llegir, potser ab la seva mica de rahó... per las ensarronadas de que 'ls periodistas lo fan victima.

Las redaccions 's componen de mitja do'zena de xavals que treballan á sis duros al més...

—A Fransa un periodista mitjanet guanya doscents cinquanta franchs mensuals.

—¿A quant se paga allí un bon article?

—A doscents y à trescents franchs.

—Aquí las bonas firmas escriuen á tres y á dos duros y las demás *gratis et amore* y fins feginthi quartos á sobre. Ab mitja do zena de *chicos* y unas bonas estisoras, fem aquí un periódich de gran circulació.

Además hi ha una altra cosa No sé d' ahont redimontis haurá sortit la veu de que ab la premsa 's fan diners. Sols aixís s' explica que hi hagi qui confíhi 'ls seus capitals al tragí d' aquestas fullas volanderas plagadas de mentidas y tonterias. Y per lo que s' observa, la veu ha corregut molt y d' aquí la terrible competencia que 's fan las unas á las otras. Surt *Las Noticias* donant lo tamanyo d' un llansó, ab *partes* de totas las capitals, que son la *luta* per excelencia; donchs immediatament *La Vanguardia* planta á casa del suscriptor una edició al dematí y un' altra á la tard-; *El Noticiero* 's prepara á llensar sis planas al carrer y *La Veu* que ho sab, aménassa donarne vuyt de gran tamanyo. Además, com si aquí fos la Xauxa del periodisme ve *El Liberal* á montar impremta y edició barceloninas, prometent l' *oro* y 'l *moró*. *El Diluvio* que no 's vol quedar á rerassaga busca local inmens per ampliar sas edicions. En fi qu' aixó es el *disloque*, es l' *acabóse* periodístich.

—Jo me 'n alegro, perquè aquesta competencia, com totas, ha de redundar en benefici del públich y en lo major increment de la cultura d' aquest país.

—Sembla qu' aixís hauria de ser. Mes desgraciadament resulta tot lo contrari. Com á n' aquell que per llegir lo negre li feya nosa, nostre públich se fixa poch en la calitat dels periódichs. ¿Sab en que consisteix lo secret de la major circulació de *La Vanguardia*, que com he dit avans té lo *record* del tiratje á Barcelona actualment.

—Será lo periódich mes ben escrit? ..

—Generalment á tall d' estisora.

—¿Lo més ben informat potser?

—*Fiambre* pur.

—¿Lo que posseheix mes bon servey telegráfic tal volta?

—Si fá ó no fá, com 'ls altres

—¿Lo de conviccions més propias?

—No 'n tèn: es oportunista com l' aygua, que pren totas las formas dels recipients y manso com ase de sinia. No ho atinaria may... Es lo més extés, perquè dona més paper...

—¿Y quina utilitat?...

—La utilitat d' embolicar... De *La Vanguardia* ja se sab. En *Buscon* y las paperinas... ¡Las paperinas sobre tot!

RAMON BERENGUER.

LA CAYGUADA!

(Confessions d' una «corrida»)

IV

(CONTINUACIÓ)

¡Ja estich, lector! altre cop instalat á Barcelona y m' hi reposat tres dias de la *diss.* famosa que hi gosat per eixos mons, ab quatre adorables donas!...

Primer, la hermosa Mercé, eixa núvia pudorosa qu' al tastar lo fruyt prohibit dintre de un quarto de fonda, no sab que hi ha un ull traydor que la espía y la devora y compta los seus petons y los seus abrassos compta...

Després la Emilia; aquell sér infelís, la papallona que en la antorxa del amor cremá sas alas de rosa y va caure al mitj del fanch, allá ahont altrás més sortosas s' enlayran al últim cel de la ditxa y de la gloria ..

Per fi, la *Jeanne* y *Leonie* las dugas *e'oiles* famosas, que en lo fons d' un camarot, de passió sáfica bojas, m' ensenyan, crehuant sos peus y juntant sas dugas bocas, que certas donas també... ¡s' entenen y ballan solas!

Al recordar los detalls y las peripecias totas de mon viatge, penso ab gust que las quatre son hermosas y que hi obrat de lleuger no reservantme una poma per la set, quan al tornar de ma excursió á Barcelona me sentís un buyt al cor, ja recobradas las forsas.

En efecte, de la nit de Nissa, d' aquellas horas que la Emilia 'm feu passar tan frenéticas y bojas, a me 'n sento reforsat

é, invadit per ánsias novas lo may satisfet desitj, somnio enciseras formas, carns de rosa y pits de neu y un' altra munió de cosas qu' es inútil repetir, perquè 'l lector las suposa.

—Oh Deu, obriume un camí (dich reflexionant á solas) De las quatre que conech, ne tinch tres á Barcelona... Mes... ¿quina d' ellas será prou despresa y carinyosa per escoltar lo meu prech y obrirli al amor la porta? ..

¿La Mercé?.. Oh no, jamay; la Mercé es honrada y bona y estima á n' el seu marit y es, fins á cert punt, virtuosa; puig per més que jo conech que 'ls sentits la tornan boja y 's daleix pera gosar com una *Vénus* fogosa, hi ha que tenir molt present que 's tractava del seu home y ¡quí sab si ab un estrany fora una *Lucrecia* heróica!

Jo ja sé que la Mercé fa apreci de ma persona, que «*si ja no fos cosada*» fariam alguna cosa, pero, ab tot; lo seu deber tindrà pe ella més forsa.

Per altra part la *Leonie* y la *Jeanne*, son dugas donas d' aquest género especial que prén varas .. y las cobra.

Tenen un inconvenient; l' amor lesbi las trastorna; rahó per la qual no pot esperar gran cosa un home, puig tant menjar... *omelettes* ab tal dalit y á tot' hora, fa que pateixin desgana devant de plats de més forsa.

Además; hi ha que comptar ab sas dents devoradoras, d' *horissontal*, dents d' á pam que passen los taps d' un home, avans que 'l pobre infelís de sas arts se 'n dongui compte.

Després de molt debatut l' assumpto, dins de ma closca, vaig optar per la Mercé, per aquella real mossa tan ingénua y arrogant tan ben feta y tan fogosa...

—Després de tot, vaig pensar, si es casada, aixó no obsta, puig dat son temperament robust, opulent, de forsa; dat que son *Enrich* volgut com home es molt poca cosa; dat que 'l gust está en variar —segons l' adagi pregona— y dat per fi, que als seus ulls tinch condicions bastant bonas ¿quí sab si cauré de peus? Al fi y al cap, eixa esposa no será pas la primera que la fregeix al seu home... ¡La lluna, inclús la de mel, ab banyas es més sabrosa.

—Cóm ferho?... Ja tinch camí. La Emilia 'm doná sa historia perquè á mans de la Mercé la posés. També 'm recorda que la Mercé m' exigí que li portés la resposta de la Emilia... ¡Aixó vé al péll! Tinch las senyas; «Bruch catorzo pis primer»... ¡Demá mateix poso siti á aquesta dona!

M. RIUSCH.

(SEGUIRÁ)

LA TOMASA

TEATRE LIRICH CATALÀ

—¿Oy, pare, que á n' aquet trayato no hi surten xulapas ni toreros?

—No, Pepet, á n' aquí no hi volen mes que caputxas y barretinas.

—Creyéume, noys; si anéu al Tivoli, de segú que hi coneixeréu, al Tralla. Estich tip de trobarlo pels hostals y de veurel per las carreteras!

TIVOLI
TEATRE LIRIC CATALÀ
CORS JOVES
LA REINA DEL COR

El pobre Nofre no podia llegir els primers cartells, que no plorés com una criatura! ¡Deixeu d' aquells títols tant plens de cors!

—Desenganyat, Mariona en el Tivoli encara hi trevalla l' Alegria, ab dos pallassos y una batllarina...

—Sí, dona, sí: pero aquells son

GENTE GONOGIDA

L' hereu del bacallaner
que s' està al carré Cremat
y la Pepa peixetera ..
alternant en societat.

L. Robert
1961

LA MUDA

ó embolica que fa fort

(Novela en varios capítuls, filla de molts ingenis) (1)

VI

LA CAUSA Y LA SENTENCIA. - PREPARATIUS D' EXECUCIO. — ¡SALVADA!

Y 'l fil, ni per mediació de la *Muda* va trobarlo 'l jutje. Més endavant se veurá com la xicota no podia proporcionar-lo, per la senzilla rahó de que no 'l tenia.

Aixís, donchs, lo jutje qu' era un digníssim funcionari y cóm á tal, exacte com un cronómetro, als vuyt días elevá la causa á plenari y aquesta passá á l' Audiencia ab lo resultat qu' hem vist.

¡La *Muda* fou condemnada á mort!

Lo Fiscal á falta de probas plenas, 's valgué de hipótessis vuydas, é inventá, apropósit del cap tallat y mutilat de 'l carrer de 'n Llástichs, una novela per entregas.

Suposá—y com la magistratura es infalible, ho jurá després per sos set Deus—que 'l mort, era l' aymant de la *Muda* y entenent que las passións mudas son las més vehemets y salvatjes, demostrá que la filla espúrea del baró d' Andorra, en una sessió de celos, doná *mulé* al seu aymant, apoderantse de passada dels cent mil duros en or qu' aquell guardava dins del *mundo*, com fruyt de 'ls seus ahorros. Y suposant per la quantia d' aquestos,

que 'l *querido* era una persona notable, abominá eloqüentment contra aquestas fillas del vici, qu' atrehuen á sos antres, als infelissos Cressos, per saquejarlos, ja siga pe 'l precediment sangrent, ja pe 'l *procedimiento del gato*.

La impresió que causá lo discurs del Fiscal fou extraordinaria y desde aquell punt ja 's vegé que la *Muda* estava perduda.

Nostres lectors saben lo demés.

Cinch mesos més tart, lo cadafalch tétrich s' aixecava en lo pati de 'ls Corders. L' Audiencia, tan exacta com el jutje, ordená que la pena s' executés punta en blanch.

Mes, lo día de posar á la *Muda* en capella, surgi un incident imprevist, que obligá á suspendre temporalment la execució. ¡La *Muda* estava prenys!

¿De qui? ¡No se sab!... D' la seva victima tal vegada? ¿D' algún de 'ls acusadors potser? S' ignora, mes lo cert que estava en cinta. La Facultat va atestiguarho.

Allavors la Justicia, considerant que si tenia 'l butxí un dret sobre la vida de la mare, no 'n tenia cap sobre 'l fill, acordá desmontar lo garrot vil, fins que la *Muda* hagués donat á llum l' inocent fruyt que duya en las entranyas.

Per algo la Justicia es justa.

RAMÓN OLMOS.

(Seguirá)

(1) Tots los nostres col·laboradors tenen dret á escriure un capítul (mitja plana).

MODERNISME PUR SANG

L' hereu Xinagas—de Pelagalls era molt plaga—y 's vá casar ab la Poneta—de can Goday, noya tan bona—que ni á n' al pá era capassa—de ferne dany.

Mes, la pobreta,—de molt poch alt ne despenjava—y per'xó en Pau (que tal se deya—l' hereu mentat,) á sas costellas—reya al engrán fentli brometas—que si bé mal, no li causaban,—tips de plorar algunas d' ellas—li van costar.

Una d' aquestas—á contar vaig á mi vinguda—com per atzar: En nit molt freda—d' are dos anys, quan els dos jeyan—molt ben tapats dins sa llotxa—de pots-y-banchs, vá succehirne,—que 'l taujá Pau va desahogarse—per certa part ab tal estruendo,—qu' ab gran esglay la pobra Pona—se despertá.

En tant ell deya—«Tápat el cap, que cáu calsobra—¡sents! cruix l' embá» y l' infelissa—los ulls fregants—encondormida—boy tremolant, per la pura esma—s' acotxá el cap. Pro ben depressa—del llit saltá puig s' ofegaba—sota 'l flassat mentres ne reya—com un babáu lo Pau Xinagas—de mos pecats cridantli: Pona!—ab lo sotrach fins crech que el porxo—sembla que cáu—Ca, es que ab amorfra—troda 'l cap (digué la Pona)—¡véste acotxant!

S. BRUGUÉS.

¡ MUTIS !

Ja que 'l parlá de política avuy es cosa privada, puig quan un menos s' ho pensa reb alguna ensopegada, que 'l fá veure las estrellas ni que sigui al mitj del día, no faré com més de quatre que la prudencia no 'ls guía y dihuen mal del Govern y los seus actes critican, y ab sas pullas, als politichs sens compassió mortifican. Uns, dihuen que 'l ministre, está compost de beatos, y que 'l moviment carlista es *la nada entre dos platos*. Altres que certa fulana es casa amb un pela-canyas; y altres dihen que 'ls qu' *acertan* tots plegats son uns aranyas. Tampoch falta qui murmura que s' hagi donat la vara al senyor Coll y Pujol; perque diu que si 's repara aquet senyor, molt promet... y no compleix poch ni gaire. Potsé aquet murmurador ha sufert algún desayre; pero el cas es que li sobra la rahó, quan assegura que 'l Azcárraga y l' Ugarte d' aixó... (¡m fa por la censura!) Ahí mateix; al café un senyó que porta ulleras y que sembla bastant sabi,

deya ab molt bonas maneras als demés companys de taula: «Si la vista no m' enganya..., fins que vingui la... dallonsas, no anirá pas be l' Espanya. En fi; tothom diu la seva. menos jo que per pó, callo, puig no en va digué Cervantes, *que peor es menearlo*. Aixís donchs, ¡muts y á la gabia! y si 'ls deixo així á las foscas, pensin qu' en boca tancada... ¡dihuen que no hi entran moscas!

LLUIS G. SALVADOR.

RESPOSTA

Al col·laborador J. Castellet Pont

Contestant á sa pregunta, de las setmanas passadas, vaig á darli mas rahóns per si las trova acertadas.

Vosté vá dir que té un duro per desgracia «Sevillano». donchs, si 'l vol passar; es fácil si fa lo que li encoman.

Agafi 'l duro al instant (crech que es la millor manera) se 'n baixa abaix al carrer, y 'l tira á la claveguera.

Y aixís, un cop aixó fet, ja no 'l veurá més, segú... ni tindrà de marejarse... ¡ni marejará á ningú.

ANTONI RIUS.

ELL Y ELLA

Diàlech cassat al vol pels encontorns de la Boqueria

Ell. Un pessa que viu ab la esquena dreita. Va vestit ab pantalóns de bomba bastant usats; americana crusada llarguissima algo lluenta y molt llardosa; cubreix son cap, matussalénica Serrarrica que mitj li tapa 'ls pan y toros que com duas escombras li surten dels polsos; calsa botinas de castor d'afilada punxa ab rengles de botonets; ostenta en son rostre un set que baixantli del front li passa pels llavis finintli á la barba; parla en caló y al ferho, mou las mans que sempre treu y posa de las butxacas de l'americana.

Ella. Una minyona de servey. A son enfront hi jau lo cistellás difícil de tapar per la munió de verduras que 'l curullan; extremadament vestida; de virolats colors la roba; lluheix llampant mocador de llana que sempre fa anar en doyna; sense res al cap; escarolat aquest y ab monyo de quint pis; es xata, grabada y mira contra 'l Govern.

Ell. Aixugantse ab lo mocador un ull que involuntariament li ha malmés la raspa ab lo sarrell del seu mantón.

—Vaja dona ¿que puginas ú que?

—Ja t' hi dit que hi fet net; no porto ni un centim.

—Vinga plata. Si abillas cap tranquila escadusse- ra, desfesten; ja 'm cuidaré de descambiarla. Au somhi, que á la canyeria de l'alimentació s'hi han enganxat trenyinas ab tant temps de no fumar.

(Notant que ella no 'n fá cas) ¡Ansia perla! que no sabs tu 'l poch favor que t' ocasiono, quan tothom clissa que ma prassona passa tot un día sense un ápice de trucant.

—(Ab mófa) Donchs tú que sempre dius que per mi reventas, ja es estrany que no 'm pòsis en bon lloch. Podrias dir qu' has renyit 'ab la Rundataria, home.

—(Tirantse la gorra mes endevant y ab rábia) ¡Malvinatje la...! Mira Laya no 't passegis, que la corda de la locuencia se 'm acaba, y si massa garlas, et dibuixaré aquets cinch dátils á sota d' una polsera, que 't quedarà un desitj de maduixas per tota una setmana.

—¡Adiós Murillo! Ja avisaré á la mestressa que no gastí vermelló; tan cremada qu' está perquè 'l que 's posa á la cara sempre li marxa.

(acostantse mo't.) ¡Mira... mira, que tú ja fa temps que te 'm rifas y...

—¡Ay! 'm pensava qu' anavas á caure. Creume noy, pren la Mulsioscot, que t' empassas y alló 't reforsará.

—(Amenassantla.) Mira que...

—Si; y podrás tenir mes agallas ab la Cuaquina.

—(Spart.) (Ho sab tot. ¡Malvinatje 'ls xibatos y l' ánima que 'ls aguanta! Fem l' home)

¡¡Mira!!

—Y llavors potser afluixará la mosca porque are no li fas pessa...

—(Cridant y ensenyantli 'ls punys) ¡¡Mira... mira!!!

—¡Apa home engega d' un cop que ja estich feta una miranda!

Ell, recula un pas, s' aixeca la gorra, se la ensorra altre vegada y posantse furient las mans á la butxaca excláma ab tó dramátich.

—¡Ingrata! ¿Diptar de mí? ¿Dirme que jo me las guillo ab un' altre musnó. ¡T' han ben encerat! (De

repent y ab entussiasme.) Tu no 'm coneixes. ¿No t' hi dit sempre que firia tirketes de la llengua que 't toqués lo punt del teu honor? ¿No t' hi donat totas las provas y tots los gustos? ¿No sabs que soch capás de pujar á la bodega celesta —com dihuen á n' aquell drama— y arrencarne la lluna y portártela?..

—Será aquella que 't va regalar la Paca per vèu- ret'hi quan t' esprems los burbs.

—¡Laya, Laya...! A tú t' han endossat á la stndria unas calúrmas com á punys de gegant y creume, no fassis mes la bestia perquè hi haurá maró y t' adinyaré uns quants mistechs que 't deixarán móvila

Jo 't dich la pura vri y deixa totas aquestas nyébi- tas que t' omplan de sonafia y mandanga y creume, que jo no més te vull á tú, y per tú 'm tiraría de cap á mar... si sapigués de no fer l' ánech.

—(Ab sorna) ¿De veras?...

—(Sembla que afluixa) Tant cert, com que 'l descubrimet de las Amè icas se deu á n' en Sansón.

—Aixís si.

—Si fins los barés que tú m' has falicitat, els hauría enquibit en una guardiola per recort... sinó qué.. ja veurás... la muy ¿enténs? s' en dona de mé- nos y... (cambiant de tó) ¿oy que 't desenganxarás d' un parell de llaunas?

—(Decidida) Prou comedia, ¿Qué t' has cregut de mí, poca latxa? Si no fossin cantelludas y ab un tall ben afilat y te las empasséssis, no duas, sinó una dotzena t' en daría perquè aixís de las tevas malehidas tripas ne surtissin betas com de las d' es- pardenyas y ab ellas t' escanyessin..

—¡Mal llamp te entortolligui de cap á peus!

—Y tu t' tornessis un aimán de forsa trassitat per- qué tots los ganivets que hi han als aparadors ne surtissin y se 't clavessin de punta.

—¡Cós de clavaguera! ¡Torradora!

—Vaja lanta. (Cull lo cistell) ¡Enganya raspas! ¡Lluhent! (S' en vá)

—(Cridant) ¡¡Prócrita! ¡M' has enredat com un quinto; pro 'tjuro que 'l dia quejo 't filustri á rutllar á n' el Clavé, 't carregarás la panadera del sicla!

FRANCISQUET MATINAS y DUMEU.

Gazeta Diplomática

S' estaba morint lo mariscal Saint-Gerau, home dels més diplomátichs de aquella época, y, al recor- darse dels seus dos companys els mariscals Marillac y Montmorency, decapitats pe 'l butxi, exclamá:

—¡Al altre mon no 'm coneixerán!

—¿Perqué? li pregunta 'l confessor.

—Perqué están acostumats á veure als mariscals sense cap.

* *

—Els contractistas sostenen l' Estat, deyan á Voltaire.

—Es cert, contestaba ell; igual que la corda sosté al penjat.

* *

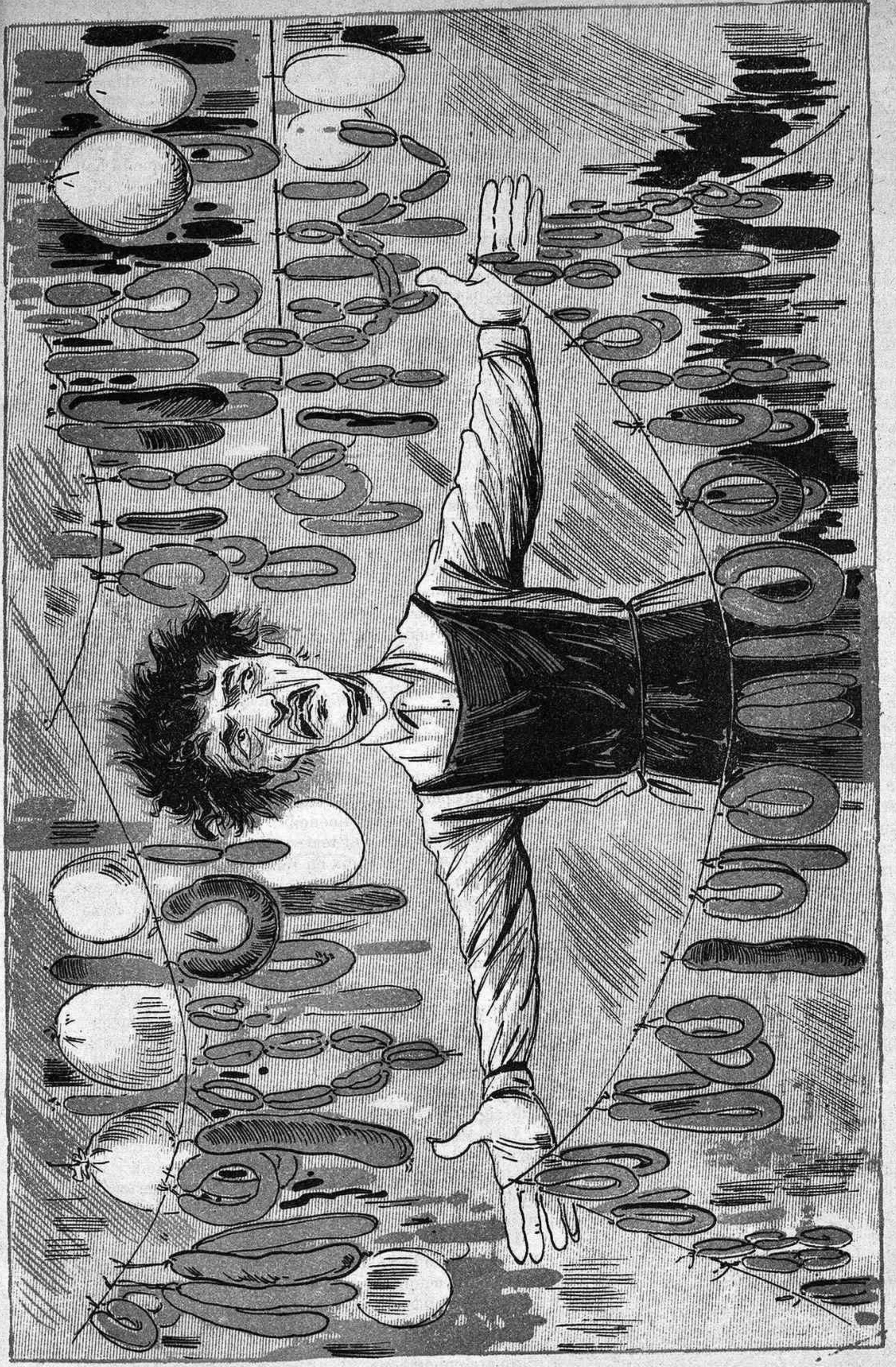
Deya 'l polítich Mr. Camus, bisbe de Bellay, que 'ls frares s' assemblan als cantis; que sols s' abaixan per omplirse.

PEPET DEL CARRIL (Arxiver)

La humitat y las boyras ploraneras, ftransforma ab granotas vestidas als barcelonins matiners.

Y ab acróbats ó salimbanquis forsosos als pobres pares de familia que necessitan transitar per las fangueras del *Enxanara*.

Ab aixó de las triquinas els desdixats tocinayres renegan com trinxerayres porque se 'ls hi fan trenyinas.

LÍCEO

A causa de haberse posat malalt lo célebre tenor senyor Bonci, no siguié possible son debut lo setmana pasada, lo qual estava de nou anunciat pera ahí vespre, sentnos impossible per lo tant donarne compte.

Diumenge passat se despedí lo notable tenor Sr. Garbin ab la ópera *La Bohème*, que cada representació obté mes extraordinari éxit de nostre públich; per lo tant contantse además las justas simpatías que ha sapigut captarse l' artista mencionat, inútil creyém manifestar la ovació que se li tributá, sentint vivament que lo repertori que en la present temporada 'ns ha donat hagi sigut tan limitat, puig solament s' ha compost de *Iris* y *Bohème*, sent aixís que lo Sr. Garbin posseheix un repertori inmens.

PRINCIPAL

Avuy obra de nou sas portas, á fi de actuar durant la temporada de Carnaval, la companyia dramática espanyola de D.ª Carme Cobeña y en la que hi figura com á primer actor y director lo conegut y reputat galán senyor Cuovas.

La serie de funcions que s' anuncia es de 15, y com siga que anuncia una bona secció de estrenos, no es difícil aventurar un bon éxit.

Entre las obras novas que figuran en lo repertori anunciat, hi ha *Don Pedro del punyalel*, original del Sr. Palou y Coll, autor del conegut drama *La campana de la Almudaina*.

Don Pedro del punyalel ha sigut estrenat per la mateixa companyia de la Sra. Cobeña en Palma de Mallorca, habent obtingut un extraordinari éxit.

Además figuran en la llista de obras novas un arreglo de Tirso de Molina *La prudencia en la mujer* y varias obras del conegut escriptor Sr. Oliver.

De veras desitjariam que lo degá de nostres teatros, obtingués honra y p. ofit.

ROMEA

Per causa del decorat que s' ha pintat exprofés, fins demá divendres no es possible l' estreno del drama del Sr. Rovira y Serra, titulat *Gent de vidre*.

La setmana entrant los farém la resenya corresponent.

NOVETATS

Per fi, avuy s' estrena lo drama tan anunciat del senyor Capella, titulat *La gent del ordre*.

Inútil creyém manifestar, ab l' ansia que es esperada aquesta obra.

Celebrariam que obtingués un gran éxit, que es de esperar, per lo molt temps que ha estat en ensajos.

TIVOLI

TEATRO LIRICH CATALÁ

Dos nous estrenos se portan donats desde lo transcurs de nostra última revista y els dos encare no han desbancat á *La alegria que passa* dels Srs. Rusiñol y Morera.

Lo primer de aquets dos estrenos efectuats, siguié *La reina del cor* que si bé es un quadro de costums catalanas solament te lo relleu degut gracias á una escena molt patética de la *Reyna y Tralla*. Lo demás es solament apuntat. Teníam dret á esperar molt més del senyor Iglesias.

Lo Mtre. Morera que ha sigut l' encarregat de posarhi las solfas, hi estigué molt més acertat, ja que hi han dugas pessas musicals sumament notables. Son ellas una ja coneguda y un duo sumament apassionat, si be observárem que fá molt abús del metall y ofega en gran part los cantábils.

Lo vals final de *La Reyna del cor*, molt propi pera alborotar á los *morenos*, pero desitjariam que l' autor de la lletra l' hagués justificat.

L' altre estreno de referencia, siguié *La Rosons* de Apelles Mestres y Enrich Morera.

Lo Sr. Mestres ha volgut trassar un quadret dramátich inspirantse en un seu conegut poema, pero lo resultat ha sigut completament negatiu. No hi ha en *La Rosons* altre cosa que una continuïtat de blasfemias, mes ó menos estravagants, y algunas bellesas de pensament, pero que quedan ofuscadas per la nulitat de la obra teatral.

Qui siguié l' héroe de *La Rosons* fou lo Sr. Morera, puig ja se feu acreedor al aplauso en lo coro ab que comença la obra que resulta una preciosa cansó corejada popular. La segueix una balada del «Avi Xéna» que ab justicia se feu repetir.

La Empresa del teatro Lirich catalá va cumplint fielment al peu de la lletra tot lo promés, pero per bé del art, desitjariam que á la cantitat de obras hi sobrepujés la calitat.

GRAN-VIA

Molt ben rebuda ha sigut la nova companyia cómicolirica y son director Sr. Royo; per los aplausos que ha obtingut, es de creurer que prompte tindrà las simpatías del públich.

La Matlorquina, sarsuela nova estrenada, acredita la xispejant ploma del Sr. Pérez Zúñiga com també al reputat compositor Sr. Jiménez.

La Empresa d' aquest teatro ha posat en planta una innovació que consisteix en fer regalos *monetaris* al públich, que á jutjar per l' entusiasme que foren rebuts en lo primer dia, creyém que se veu á precisada á ferho mes sovint de lo projectat.

Pera ahir estava anunciat lo debut de la xamosa triple cómica Srta. Benitez.

NOU RETIRO

Un verdader plé obtingué lo Sr. Pigrau diumenge passat, ab motiu de verificar la funció de son benefici, que dit sia de pas se sentí sumament aplaudit en lo transcurs de la representació, per l' acert ab que desempenyá lo difícil personatge del coronel, en la obra *Magda* que siguié la escullida.

La protagonista estava á cárrech de la Sra. Tarés, que se veje palpablement n' ha fet un verdader estudi y volém creurer que *Magda* es una de sas millors creacions. Molt acertat també estigué lo Sr. Fages en lo rôle de pastor.

Per fi de festa se posá *Notabilitats* que es un apropósit pera que lo Sr. Pigrau pugui lluhirse ab la imitació de varis actors espanyols, habent sigut molt aplaudit al fernes recordar al malograt Fontova.

Lo beneficiat fou obsequiat ab valiosos regalos ofrena de sos amichs y admiradors.

Nostra enhorabona.

UN CÓMICH RETIRAT.

SENyors Y SENYORAS... PE 'L BALL!

Te 'n recordas l' any passat
quin Liceo mes hermos...
Alli vaig ensarronarte...
—¡Cert que sil (vaig sé un talós).

L. Robert 1901

—La querida m' ha compromés pe 'l ball y la do-
na també... ¡Y si allí 's matan?... Millor que mi-
llor... Aixís m' entendre ab la Laura.

—Ara vaig á disfressarme;
y ab una careta al rostre
li diré «bestia» al cosí

Segons tenim entés, en lo Parque 's projecta establir'hi un teatret infantil ab la intenció de donar representacions en dias determinats, que molt bé podrian ser dijous y diumenjes, dedicadas als nens que concorren á aquell lloch d' esbarjo.

La idea no va mal y es digna de ser ensajada.

Pero si de cás se porta á cap la instalació d' aquest teatro infantil, ha de ser ab la condició de que la entrada siga gratuita, puig may s' ha d' oblidar que «*Estos Parques y jardines son propiedad de todos los ciudadanos*» y tot lo que siga exigir un dret d' entrada será establir un privilegi.

Si además de ser la entrada gratis per pobres y richs, 's procura que las obras que 's representin sigan poch ó molt instructivas— cosa en extrém facil,—la idea será mes bonica encare.

Ha mort la reina d' Inglaterra després de 82 anys de vida y 64 de regnat.

Victoria I era una bona dona de gustos senzills, y molt amant de la familia. Hauria fet una burgesa excelent.

¡Llástima que las circunstancias la van portar al cim d' una nació ambiciosa y per tal causa lo seu nom anirá unit á dugas grans infamias que 's titulan Irlanda y Transvaal.

Per lo demés, era una dama de gust, molt guapa en sa joventut, caritativa y enlletrada, puig qu' havia escrit alguns llibres y bastantas poesias.

Ab l' adveniment al trono del seu fill Eduart, sembla que cambiarán un xich las cosas de Inglaterra, puig lo rey actual es un *bon vivant* en tota la extensió de la paraula y encara que per la edat casi ja ha fet á tots, convertirá (si 'l deixan) la nació, en una *juerga* perpétua.

Val més aixís. Es alló del ditxo: A pares avaros, fills pródichs.

L' altre dia, los periódichs donavan la noticia d' haver sigut detingut lo veritable autor de la explosió del carrer dels Cambis.

Desitjariam qu' aixó resultés veritat y que sigüés portat á Espanya l' autor y que confessés y anés al pal.

¿Saben perquè?... Perqué aquesta seria al mateix temps la condemniació del dimoni ab tricorni que forjá la odiosa novela que tingué funest desenllás en los fossos de Montjuich novelá mes odiosa, més execrable cent mil cops que 'l delictu que la va ocasionar.

Compreném l' extravío d' un home boig, darrera una quimera sanguinaria, pero no compreném aquest mateix extravío vestit d' uniforme y dictant á sanch freda ab lo látigo á una má y 'l casco infernal al altra, los capituls d' aquella gran infamia.

Don Tancredo executá diumenje á Madr't la sort acostumada ab éxit complert. Aixó vol dir que encara es viu.

Vaja, ja tenim un' altra setmana més de respiro.

Pero no s' apurin; ja caurá aquesta rifa. La de Nadal tinguessim tan segura.

Tot es questió de setmana més ó menos. Segueixin preparats á llensar llágrimas.

Un anunci que retallo del Diluvi:

«Señora joven desea encontrar un caballero que la acompañe al baile del Liceo un sábado; que sea caballero formal. Dirigirse: Lista de Correos número de la cédula 2,769.»

¡Vés, pobre xicot!... ¡Vol anar al ball y no sab ab qui. Y sobre tot, encarrega que siga *un caballero formal* y no un balíga-balaga. Perqué ¿ahont aniriam á parar? Una *señora joven* que vol anar al Liceo un *sábado*, no pot anar'hi ab un *cualquiera*, sinó ab un *señor* de formalitat, acreditada, una especie de Mañé y Flaquer coreogràfic.

Lo mes estrany es que la xicot en questió, no demani referencias, certificat de bona conducta ó informe del rector de la parroquia. Encara que potser si 's posés á demanar, lo primer que sollicitaria fora un bitllet de cent pesetas per fer *frente* al sopar y demés *imprevistos*.

Jo en cambi al aspirant á caballer de la «senyora jove» li faria una recomanació que no crech inoportuna.. ¿Volen saber quina es?

Si toséis... el doctor Casassa treballa bé y barato!

Segons llegeixo, en la primera d' una serie de conferencias que 's donan al Ateneo per los elements radicals d, aquella casa, 's va negar la entrada (qu' era pública) á un obrer, per la sòlida rahó de que arava ab brusa. Y aixó que la conferencia aquella, com altras que 's donarán en la successiu, versaba sobre un punt social.

Ja estich veyent lo dia menos pensat una targeta d' invitació d' aquell centro, concebuda aixís.

«¡ ABAJO LO EXISTENTE !

conferencia anarquista por el compañero P. Tardo. Entrada libre con frach.—Es indispensable la condecoración.—Habrá rosario.»

A veure si al fi, á l Ateneo li haurém de treure «l' auca del mundo al revés.»

Lo Govern ha concedit un crédito de un milló de pesetas per combatre la llagosta.

¡Es poch!

La llagosta á Epanya no s' acaba ni ab mil millons de pesetas anuals.

Per una rahó molt senzilla. Perq e avans de comensar á combatre la llagosta agricola, s' ha d' atipar bé á la *llagosta ministerial*

Y la *llagosta ministerial* es insaciable.

«*Lo Teatro Regional*» comensará á publicar aquesta setmana en son acreditat folletí, la xistosa comedia en vers de nostre estimat redactor *M. Riusech*, estrenada fa alguns anys ab éxit extraordinari en lo teatro Gran Via, que porta per titol «*Vermouth matrimonial*»

Dadas las simpatias que nostre company disfruta entre 'ls lectors de LA TOMASA, estem estudiant una combinació ab la empresa de «*Lo Teatro Regional*» á fi de que 'ls lectors que ho desitjin puguin obtenir la mencionada obra en bonas condicions.

Oportunament los avisarém.

A la Càmera austriaca hi ha un diputat que no sab llegir ni escriure.

Lo unich qu' aquest legislador ha pogut apenrer ab la ploma á la má ha sigut una ratlla horissontal y un' altra vertical, en forma de creu.

Vaja; ni més ni menos que molts arcaldes espanyols.

Es extraordinari que tant á Austria com á Espanya no hagin encara protestat aquells pacífichs animalóns que redan las sinias.

¡Perqué se 'ls hi fa una postergació injusta!

—

Ja estém en plena época del bullici y gatzara, per lo tant los balls de máscaras están d' alta.

Dissapte passat s' inauguraren en lo teatre del Circo Barcelonés, y ab tot y ser lo pimer de la serie, 's veje sumament conc' rregut principalment per part del sexo debil. Si bé no hi hagué abundó de máscaras, ab tot, se 'n vejeren algunas de molt capritxosas.

Es de esperar que lo próxim, que ha de darse lo dissapte vinent, estará mes animat de la part femenina que es la imprescindible.

A propósit de balls de máscaras.

Sabém que la distingida societat *Cervantes* ne prepara dos de particulars en lo elegant y espayós teatro de Novetats, per lo que no repara ab sacrificis de cap classe á fi de que siguin lo lluhits possible á qual fi ha sigut contractada una numerosa orquesta baix la direcció del inteligent mestre Sr. Gimenez, qual mestre está component varias pessas musicals que s' estrenarán en dits balls.

Com siga que la Societat *Cervantes*, destina los beneficis que resultin pera las Casas de Lactancia y Cuna, es de esperar que sa filantropia se veurá recompensada ab lo més gran éxit.

Los balls se donarán en los días 1 y 9 del próxim Febrer.

CONSELL

De qué tens pó, amor mou? La nit es clara y 't mostra d' estrelletas un estol.

Acóstat aprop meu y desvaneixte

los teus temors.

¿Tens pó? Ta cara s' es tornada lívida ton respir es pesat y fatigós,

tas mans ne semblan com de neu gelada, un borralló.

¿Tens pó? Tremolas com floreta débil impulsada pels vents de la tardor

¿Tens pó? Donchs mira, perque 't passi, creume, ¡comprat un gos!

PLÁCIT ROSÉS.

CORRESPONDENCIA

A. Carrasca. No es que 'l treball estigui malament. Es que l género no es propi del periódich.—*Plácit Rosés.* Trobo 'l treball d' exageradas dimensions per comprometrem á insertarne un mensualment ¿Perqué no proba de condensarlo? De las *Rauxas*, me 'n quedó dugas.—*R. Homedes.* *Grandiosa* y *bossa* no son consonants.—*Est* y *Orient* es lo mateix. Los epigramas tampoch van. *Joseph M. del Mestre.* Aquestas cosas, ben ditas son una obra d' art. Mal ditas, com la de vosté, son una putineria.—*Joseph M. Mallofré.* Los dos sonets son bastant carquinyolis.—*Mariano Matabooca.* Excepte 'l Prech. los demés van bé. Aquella s' assembla massa á una famosa poesia alemana. Pot enviar prosa, si vol. *Joan Castells.* No serveix.—*C. G. Redembach.* N' aprofitaré dugas. Las demés pecan d' incorrectas.

AL ANY SANT

Encare que any sant 't digas ben clar ha observat tothom, que has sembrat arreu intrigas y que, per més sant que sigas, no tens de sant més que 'l nom.

Y si tot l' any he callat demostrant molta prudencia, es tanta ta falsetat, que avuy fins has a u'at, tota la meva paciencia.

Y sense embuts ni mentidas daré compte net y clá, de tas cosas tant neulidas y d' herencias revellidas, que com dot nos vols llegar.

No ha imperat cap lley divina durant lo rregnat fat' l y ha regit la lley mesquina, del mes fort, allá á la Xina, al Orange y al Transvaal.

¡Quants y quants pobrets obrers ne pateixen fam encara! y en cambi quants de diners, quatre ganduls mercaders no han entregat al Sant Pare!

El poble va encar pagant lo que 'l Govern li demana; tot ha anat escassejant, no mes ha estat abundant la cullita de la llana.

El joch y el vici han crescut y hasta diuhen molts senyors, que á Barcelona ha sigut causa de que hi haçi hagut, cambi de governadors.

En fi, tantas ne diria del teu mal comportament, que com nou et deixaria y no ho dich, perque faria esgarri'ar á la gent.

Y jo que 'm creya any sagrat, que eras tu l' any escullit, que 'ns farias fer bondat, que després d' haver sopar tots aniriam al llit!

Que sabriam respectarnos y lliurarnos del govern, que no més fa que explotarnos, pró no hem fet més que escoltarnos los mals consells del infern.

Y hém vist any sant quatre gats, (y no ho prenguis pas á broma) que han anat com á remats de bens, no gayre esquilats á fer homenatge á Roma.

Mes jo may 't diré any sant, valdament algú t' aboni ton procedir denigrant; no 't mereixes nom tant gran, jo 't diré l' any del dimoni.

Despedeixte del mon are, el temps t' ha cridat y ¡prou! ni la historia el nom t' ampara. Vesten, vesten qu' ets la tara, del sigle vell y del nou.

Any de miseria y de intrigas, any de guerras, t' aborreixo, menysprehat per tothom sigas y per més que sant te digas, cent mil cops jo 't malaheixo.

B. RAMÉNTOL.

—Ara arribo a Munich.
Sense dir que soch filla de Manresa,
vaig y trastoco a un rich
y 'm passo 'ls dias endrapant cervesa.

Lo marqueset sempre està
en Bàbia... ¡May s' atreueix!
¡Quina rabia 'm fan els homes
que no son ni carn ni peix!

Aquesta mossa salada
ó Vénus escadussera,
de día fa de modelo

Busto escultural,
pell alabastrina...
Pro no te ni un ral,
ni per 'hont hi vinga.